

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΔΕΛΤΙΑ

Μάιος-Αύγουστος 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
Διαγραφή μη τελεσίδικης πειθαρχικής ποινής από πιστοποιητικό δικηγορικού συλλόγου	3
Αποκλίσεις στοιχείων αστικής κατάστασης κατά την έκδοση Προσωπικού Αριθμού	4
Διαπίστωση ιθαγένειας Ελλήνων οι οποίοι είχαν υιοθετηθεί στις ΗΠΑ	5
Παρέμβαση για κρατούμενους σε ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α. που μεταφέρθηκαν από την Κρήτη	6
Άρση κατάληψης χώρου στάθμευσης ΑμεΑ στον Δήμο Αθηναίων	7
Απομάκρυνση αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών & κατεδαφίσεων από ιδιόκτητη δασική έκταση στο Πικέρι	8
Μη συμμόρφωση διοίκησης με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που έκρινε ως μη νομίμως λειτουργούσα τη Δομή Μαλακάσας	9
Καταβολή αποζημίωσης λόγω βλάβης αγωγού ύδρευσης ΔΕΥΑ Δήμου Πύλου-Νέστορος	10
Προτάσεις για την προστασία της Caretta Caretta	11
Ζητήματα νομιμότητας οικοδομικής άδειας και προστασίας του περιβάλλοντος στον Μώλο Πάρου	12
Κατεδάφιση επικίνδυνων κατασκευών στο Παλαιό Φάληρο	14
Διόρθωση ονοματοθεσίας οδού κατόπιν παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη	15
Ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών για την παρουσία μεγάλου αριθμού ιπποειδών στον Υμηττό	16
Μετατροπή σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου σε αορίστου ατόμου με αναπηρία απασχολούμενου σε επιδοτούμενο πρόγραμμα της ΔΥΠΑ	17
Μοριοδότηση υποψήφιων εκπαιδευτικών με παιδί εκτός γάμου	20
Δικαίωση εργαζόμενης που κατάγγειλε σεξουαλική παρενόχληση από τον εργοδότη της	21
Καταγγελία εργαζόμενης για σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία	22
Περιεχόμενο σχολικού συγγράμματος	23
Παρέμβαση για θέματα αναδοχής και υιοθεσίας ασυνόδευτων ανηλίκων	24
Προβλήματα αιτήσεων στο πρόγραμμα κοινωνικού τουρισμού	25
Περιορισμοί στη χρήση των προπληρωμένων καρτών επιδόματος ανεργίας/παροχών γονικής άδειας και μητρότητας	26
Καθυστέρηση στη συνταξιοδότηση δημοσίων υπαλλήλων με χρόνο ασφάλισης στο εξωτερικό	27
Καθυστερήσεις και προβλήματα μεταφοράς και παράδοσης φαρμάκων υψηλού κόστους μέσω του προγράμματος αποστολής κατ' οίκον του ΕΟΠΥΥ	28
Αναδρομική διαγραφή και επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων τελών κυκλοφορίας λόγω μεταγενέστερης πιστοποίησης	29
Αποκατάσταση πλημμελειών κατά τον έλεγχο της ισχύος των ψηφιακών αδειών οδήγησης από τα αστυνομικά όργανα της χώρας	30
Επίλυση του ζητήματος της μη ακύρωσης προστίμων σε ανέργους δικαιούχους δωρεάν μετακίνησης με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς	31
Αποδεκτή η Ψηφιακή Κάρτα Αναπηρίας για ατελή διέλευση των ΑμεΑ από τα διόδια του ΒΟΑΚ	32
Βεβαίωση προστίμων από τους Δήμους που προβλέπονται από τον ΚΟΚ	33
Παρέμβαση για περιορισμούς κατά τη μεταφορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων με επιβατηγά/οχηματαγωγά πλοία	34
Διευκόλυνση αποσπάσεων νοσηλευτικού προσωπικού για λόγους υγείας	35

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητές φίλες, αγαπητοί φίλοι,

Στο πλαίσιο της αυτοδέσμευσης για δημόσια λογοδοσία, ενίσχυση της εξωστρέφειας και της διαφάνειας της δράσης της Αρχής, για έγκαιρη και ευρεία πληροφόρηση των πολιτών για τις διοικητικές στρεβλώσεις, της γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, τις αδικίες, τις προσβολές θεμελιωδών δικαιωμάτων, για την υπέρβαση των οποίων επιστρατεύθηκαν οι διαμεσολαβητικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη, παρουσιάζουμε μία ακόμη επιλογή από χαρακτηριστικές, εμβληματικές υποθέσεις, για τις οποίες η παρέμβαση της Αρχής ολοκληρώθηκε μέσα στο δεύτερο τετράμηνο του 2025.

Και σε αυτό το δελτίο αναδεικνύουμε υποθέσεις από ένα ευρύ φάσμα εκ του συνόλου των τομέων δράσης της Αρχής. Αφορούν σε πλήθος δημοσίων πολιτικών και τομέων οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Θίγουν ζητήματα ασφαλιστικής διοίκησης, δημόσιας υγείας, διακρίσεων και παρενόχλησης στην εργασία, εξορθολογισμού ρυθμίσεων στις συγκοινωνίες και τις μεταφορές, επαγγελματικών δικαιωμάτων, προστασίας του περιβάλλοντος, φυσικού και αστικού, δικαιωμάτων των ανηλίκων, των γονέων, των ατόμων με αναπηρία, των αλλοδαπών.

Σταθερά προσηλωμένοι στην εμπέδωση του σεβασμού στις θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου, της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης, της εμπιστοσύνης του διοικούμενου, της διαφάνειας, της επιείκειας, με επιμονή και αυτοπεποίθηση στις θέσεις, προτάσεις, συστάσεις, εισηγήσεις μας, επιτελούμε το θεσμικό μας ρόλο, τη συνταγματική αποστολή μας, για ένα κράτος πιο δίκαιο, για μια κοινωνία πιο ανθρώπινη.

Ανδρέας Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Διαγραφή μη τελεσίδικης πειθαρχικής ποινής από πιστοποιητικό δικηγορικού συλλόγου

Ιστορικό | Το πειθαρχικό συμβούλιο Δικηγορικού Συλλόγου, με απόφασή του, επέβαλε πειθαρχική ποινή με αναστολή σε μέλος του, κατά της οποίας ο ενδιαφερόμενος άσκησε έφεση. Στη συνέχεια, κατόπιν αίτησής του, εκδόθηκε από τον Δικηγορικό Σύλλογο πιστοποιητικό δικηγορίας, στο οποίο, μεταξύ άλλων, αναγράφεται η πειθαρχική ποινή. Ο αναφερόμενος προσήλθε στην Αρχή επικαλούμενος ότι η απόφαση δεν έχει καταστεί τελεσίδικη και ισχύει το τεκμήριο αθωότητας, ενώ παράλληλα παραβιάζονται προσωπικά δεδομένα.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου και επισήμανε ότι, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγορικού Λειτουργήματος (άρθρο 159), όλες οι συνέπειες καταδικαστικής απόφασης επιβληθείσας από πειθαρχικά όργανα επέρχονται μετά την τελεσιδικία. Ως εκ τούτου, η αναγραφή της πειθαρχικής ποινής στο επίμαχο πιστοποιητικό, πράγματι, παραβιάζει το τεκμήριο αθωότητας του αναφερομένου.

Έκβαση | Κατόπιν των ενεργειών της Ανεξάρτητης Αρχής, ο Δικηγορικός Σύλλογος εξέδωσε νέο πιστοποιητικό, στο οποίο δεν αναγράφεται η πειθαρχική ποινή.

Αποκλίσεις στοιχείων αστικής κατάστασης κατά την έκδοση Προσωπικού Αριθμού

Ιστορικό | Απευθυνόμενος στους συναρμόδιους Υπουργούς Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο Συνήγορος του Πολίτη εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόσφατη υλοποίηση της έκδοσης Προσωπικού Αριθμού και έθεσε το ζήτημα της απόκλισης στοιχείων αστικής κατάστασης στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας.

Διερεύνηση | Σύμφωνα με το από 2.6.2025 κοινό δελτίο τύπου των Υπουργείων Προστασίας του Πολίτη και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όποιος ζητά την έκδοση Προσωπικού Αριθμού, *«σε περίπτωση που τα στοιχεία που υποδεικνύει δεν ταυτίζονται με αυτά στο Μητρώο Πολιτών θα πρέπει να απευθυνθεί στο Δημοτολόγιο του Δήμου που ανήκει για να τα διορθώσει»*. Η διατύπωση αυτή επιτρέπει την εσφαλμένη εντύπωση ότι κάθε αναγκαία διόρθωση των επίμαχων στοιχείων θα γίνεται σχεδόν αυτομάτως, με απλή δήλωση στο δήμο. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, μέχρι την 14.6.2025 φέρεται να έχει ζητηθεί η έκδοση Προσωπικού Αριθμού από 330.000 πολίτες εκ των οποίων οι 96.297 διαπίστωσαν απόκλιση στοιχείων. Ωστόσο, οι διατάξεις για την έκδοση Προσωπικού Αριθμού δεν έχουν περιλάβει διευκόλυνση τέτοιων διορθώσεων. Όσοι συναντούν αποκλίνουσες εγγραφές της αστικής τους κατάστασης όσον αφορά στοιχεία όπως όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, μητρώνυμο, ημερομηνία ή τόπο γέννησης, παραπέμπονται στους δήμους ώστε να τα διορθώνουν με τις ισχύουσες διαδικασίες, οι οποίες παραμένουν ανελαστικές, ακριβές και χρονοβόρες. Έτσι, ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε προς τα συναρμόδια υπουργεία ότι θεωρεί σκόπιμη, ειδικά στην παρούσα φάση, την αναθεώρηση των διαδικασιών διόρθωσης και εξομοίωσης εγγραφών αστικής κατάστασης.

Έκβαση | Ανταποκρινόμενο, το Υπουργείο Εσωτερικών συμφώνησε με τα ανωτέρω και ενημέρωσε ότι έχει απευθυνθεί στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης *«σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ενημερώνεται ο πολίτης για τη διόρθωση των στοιχείων του καθώς δεν είναι εξίσου σαφής για το γενικό πληθυσμό και απαιτεί συγκεκριμένες νομικές ενέργειες»*, ενώ συγκρότησε ομάδα εργασίας για την αναμόρφωση της νομοθεσίας με στόχο *«την απλοποίηση της διαδικασίας διόρθωσης ληξιαρχικής πράξης»*. Στη συνέχεια, εξέφρασε τη συμφωνία του και το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, αναφέροντας ότι *«εφόσον οι αστυνομικοί υπάλληλοι διαπιστώσουν πρόδηλο λάθος επικοινωνούν με τις Υπηρεσίες των Δήμων προκειμένου να προβούν στη διόρθωση των εν λόγω καταφανών λαθών, πλην όμως όχι πάντα με θετικό αποτέλεσμα, καθώς έχουν αναφερθεί αρκετές περιπτώσεις Δήμων οι οποίοι δεν προχωρούν στις σχετικές επικαιροποιήσεις, αλλά απαιτούν Εισαγγελική ή Δικαστική απόφαση κατόπιν των ανωτέρω εκτιμάται ότι η υποβληθείσα πρότασή σας θα διευκολύνει, μεταξύ άλλων και τη διαδικασία έκδοσης δελτίων ταυτότητας Ελλήνων πολιτών»*.

| Διαπίστωση ιθαγένειας Ελλήνων οι οποίοι είχαν υιοθετηθεί στις ΗΠΑ

Ιστορικό | Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου ζητήθηκε προκειμένου να αρθούν διοικητικά προσκόμματα στις διαδικασίες καθορισμού της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων Ελλήνων πολιτών, τα οποία είχαν δοθεί προς υιοθεσία στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής κατά τη δεκαετία του 1950. Κύριο εμπόδιο στην αναγνώριση της ελληνικής καταγωγής των υιοθετηθέντων αποτελούσε η δυσχέρεια ακριβούς αντιστοίχισης της ταυτοπροσωπίας τους, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις και εν όψει της δύσκολης ιστορικής συγκυρίας οι σχετικές διαδικασίες δεν είχαν τηρηθεί με την αναγκαία σχολαστικότητα, με αποτέλεσμα να καθίσταται χρονοβόρα ή και αδύνατη η ολοκλήρωση της διαδικασίας καθορισμού ιθαγένειας.

Διερεύνηση | Σε δύο από τις δεκάδες εκκρεμείς περιπτώσεις, όπου τα διαθέσιμα στοιχεία κρίθηκαν ώριμα και αξιοποιήσιμα, ο Συνήγορος καθοδήγησε τους ενδιαφερόμενους στη συστηματοποίηση και αξιολόγηση κάθε σχετικής επίσημης πληροφορίας και γνωστοποίησε στο Υπουργείο Εσωτερικών το συμπέρασμά του πως αφενός είναι δυνατό να συναχθεί με σχετική ασφάλεια η ταυτοπροσωπία των συγκεκριμένων υιοθετηθέντων, αφετέρου είναι σκόπιμη η αναζήτηση μεθόδων για γενικότερη απλοποίηση του διοικητικού χειρισμού παρόμοιων αιτημάτων.

Έκβαση | Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, η διοίκηση ανταποκρίθηκε θετικά και ολοκλήρωσε τη διαδικασία καθορισμού ιθαγένειας, ενώ αμέσως μετά εκδόθηκε η υπουργική απόφαση 21864/22.4.2025 «Δικαιολογητικά για την εγγραφή, διόρθωση, μεταβολή ή προσθήκη στοιχείων στο δημοτολόγιο, Ελλήνων πολιτών που υιοθετήθηκαν από αλλοδαπούς πολίτες έως την έναρξη ισχύος του ν. 344/1976» (ΦΕΚ Β 2108/2.5.2025), με την οποία τυποποιήθηκε η σχετική διαδικασία.

Παρέμβαση για κρατούμενους σε ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α. που μεταφέρθηκαν από την Κρήτη

Ιστορικό | Δικηγόροι του Ελληνικού Συμβουλίου Προσφύγων (ΕΣΠ) ζήτησαν επείγουσα παρέμβαση του Συνηγόρου προκειμένου να καταγραφεί το αίτημα ασύλου 20 πολιτών Σουδάν, οι οποίοι είχαν μεταφερθεί από την Κρήτη και κρατούνταν στο Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης (ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α.) Ξάνθης.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος του Πολίτη με επείγουσα παρέμβασή του αναφέρθηκε στο από 10.07.2025 υπόμνημά του προς τη Βουλή των Ελλήνων¹, στο οποίο η Ανεξάρτητη Αρχή έχει εκφράσει τις επιφυλάξεις της για την απόκλιση από τους διεθνείς και ενωσιακούς κανόνες για την πρόσβαση στο άσυλο που επιφέρει η κατατεθείσα την 09.07.2025 τροπολογία (νυν άρθρο 79 ν.5218/2025), που προβλέπει την τρίμηνη αναστολή υποβολής αιτημάτων ασύλου των εισερχομένων από τη Βόρεια Αφρική και την επιστροφή τους, χωρίς καταγραφή, στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής. Πέραν της καταγραφής της βούλησης ασύλου, και με την ειδική αρμοδιότητα του φορέα εξωτερικού ελέγχου των επιστροφών αλλοδαπών (άρ. 8 παρ. 6 Οδηγίας 2008/115/ΕΚ), ο Συνήγορος επισήμανε, ότι η αποχή από οιαδήποτε ενέργεια απομάκρυνσης επιβάλλεται από τη θεμελιώδη αρχή του *non refoulement που κατοχυρώνεται από* υπέρτερες του τυπικού νόμου διατάξεις διεθνών συνθηκών και του πρωτογενούς ενωσιακού δικαίου. Ακολούθησαν αναφορές και παρεμβάσεις της Αρχής και για άλλους μεταφερθέντες από την Κρήτη, κρατούμενους στην Αμυγδαλέζα και την Ειδική Εγκατάσταση Κράτησης της Σιντικής Σερρών.

Έκβαση | Μετά τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου, η Υπηρεσία Ασύλου επικαλέστηκε απλώς την ισχύ του άρ. 79 ν. 5218/2025 από 14.07.2025 για τη μη καταγραφή των νεοεισελθόντων. Η ΕΛ.ΑΣ, με έγγραφο του Γενικού Διευθυντή Διαχείρισης Συνόρων και Μετανάστευσης, προς απάντηση σε αναφορές και σε συνολική παρέμβαση, από 05.08.2025, της Αρχής για τις συνθήκες και την αρμοδιότητα μεταφοράς αλλοδαπών από την Κρήτη, σημείωσε ως προς την περαιτέρω διαχείρισή τους ότι δεν υπήρξε παρέκκλιση από την αρχή της μη επαναπρώθησης και «μετά τη λήξη αυτού του προσωρινού και έκτακτου μέτρου» και «παράλληλα με την αποκλιμάκωση της κατάστασης στα σύνορα, το δικαίωμα αιτήματος διεθνούς προστασίας θα αποκατασταθεί πλήρως, επιστρέφοντας στο προηγούμενο καθεστώς χωρίς οποιονδήποτε συμβιβασμό».

¹ <https://www.synigoros.gr/el/category/grafeio-typoy-and-epikoinwnias/post/ypomnhma-or-anastolh-ypobolhs-aitimatwn-asyloy-kai-afi3eis-politwn-tritwn-xwrwn-sthn-krhth>

| Άρση κατάληψης χώρου στάθμευσης ΑμεΑ στον Δήμο Αθηναίων

Ιστορικό | Πολίτης απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη με αίτημα την απελευθέρωση θέσης στάθμευσης ΑμεΑ από ογκώδη αντικείμενα και απορρίμματα στο Δήμο Αθηναίων. Ο πολίτης ανέφερε ότι είχε υποβάλλει σχετικές καταγγελίες προς τον Δήμο Αθηναίων, ωστόσο, δεν είχε υλοποιηθεί το αίτημα μεταφοράς των ογκωδών αντικειμένων αλλά και των λοιπών απορριμμάτων από τους γειτονικούς κάδους.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο του σεβασμού των δικαιωμάτων των ευάλωτων πολιτών και τη διευκόλυνση της καθημερινότητάς τους, απέστειλε επιστολή στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων και στο Αστυνομικό Τμήμα Συντάγματος, μεταφέροντας το αίτημα του πολίτη για άμεση λήψη μέτρων και την απελευθέρωση του χώρου στάθμευσης ΑμεΑ, αλλά και για την επιτήρηση του χώρου.

Έκβαση | Ο Δήμος Αθηναίων ενημέρωσε την Ανεξάρτητη Αρχή, ότι προέβη στη μεταφορά του κάδου σύμμεικτων απορριμμάτων που ήταν τοποθετημένος πλησίον της θέσης στάθμευσης ΑμεΑ, σε παρακείμενη θέση στην ίδια οδό, ώστε να μην εμποδίζεται πλέον η εν λόγω θέση στάθμευσης ΑμεΑ. Ειδικότερα, το πρόβλημα επιλύθηκε με την μετακίνηση των κάδων απορριμμάτων, την επαναχάραξη της ακριβούς οριοθέτησης της θέσης στάθμευσης ΑμεΑ και τη νέα τοποθέτηση του κάδου σύμμεικτων απορριμμάτων σε έτερη θέση. Με την ανωτέρω συνεργασία του Συνηγόρου του Πολίτη με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων, επιλύθηκε άμεσα ένα πρόβλημα που στερούσε την απρόσκοπτη άσκηση του δικαιώματος πολίτη ΑμεΑ.

| Απομάκρυνση αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών & κατεδαφίσεων από ιδιόκτητη δασική έκταση στο Πικέρμι

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά κατοίκου Πικερμίου σχετικά με τη συσσώρευση υλικών κατεδάφισης, η οποία υλοποιήθηκε πριν από δεκαεπτά χρόνια σε δασική έκταση στην περιοχή Διώνη, και τη μη λήψη μέτρων για την απομάκρυνσή τους από το Δήμο Ραφήνας-Πικερμίου.

Διερεύνηση | Η Ανεξάρτητη Αρχή απευθύνθηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες και ζήτησε τη διενέργεια αυτοψίας στην περιοχή προκειμένου να διαπιστωθεί η πραγματική κατάσταση και η λήψη των απαραίτητων μέτρων για την απομάκρυνση των αποβλήτων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Έκβαση | Ο Δήμος Ραφήνας-Πικερμίου ενημέρωσε την Αρχή, ότι τα απόβλητα δεν βρίσκονται σε κοινόχρηστο χώρο αλλά είναι διάσπαρτα εντός ιδιόκτητης δασικής έκτασης και ότι ενημερώθηκε εγγράφως ο ιδιοκτήτης της έκτασης για την υποχρέωση απομάκρυνσής τους. Επίσης, η Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής διενήργησε δυο αυτοψίες στην περιοχή για την διακρίβωση της κατάστασης. Κατά την τελευταία αυτοψία διαπιστώθηκε, ότι ήταν σε εξέλιξη διαδικασία καθαρισμού και απομάκρυνσης των στερεών αποβλήτων από τον ιδιοκτήτη της έκτασης. Στη συνέχεια, ο ιδιοκτήτης της έκτασης απέστειλε επιστολή προς τις αρμόδιες υπηρεσίες και το Συνήγορο του Πολίτη προκειμένου να γνωστοποιήσει την ολοκλήρωση της αποκομιδής και απομάκρυνσης των υπολειμμάτων εκσκαφής – οικοδομικών υλικών/μπαζών και φερτών υλικών από την έκταση ιδιοκτησίας του και υπέβαλε παράλληλα και τα παραστατικά διάθεσης των αποβλήτων που απομακρύνθηκαν σε αδειοδοτημένο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων ΑΕΚΚ.

Μη συμμόρφωση διοίκησης με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που έκρινε ως μη νομίμως λειτουργούσα τη Δομή Μαλακάσας

Ιστορικό | Τον Φεβρουάριο του 2025, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε τις απόψεις των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για τη μη συμμόρφωση της διοίκησης προς την υπ' αρ. 1532/2023 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ), η οποία έκρινε, ότι η δομή του Στρατοπέδου Γερακίνη στη Μαλακάσα δεν θεωρείται νομίμως λειτουργούσα.

Διερεύνηση | Συγκεκριμένα, με την ανωτέρω απόφαση το ΣΤΕ ακύρωσε σχετικές πράξεις της διοίκησης, καθώς έκρινε, ότι δεν είναι ανεκτή η ίδρυση και κατασκευή του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης και η Ελεγχόμενη Δομή Προσωρινής Φιλοξενίας Μαλακάσας, αφενός διότι η έκταση έχει κηρυχθεί αναδασωτέα, ενώ η διοίκηση δεν προέβη σε έρευνα άλλων κατάλληλων θέσεων πριν την εγκατάστασή της, και αφετέρου διότι δεν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Έκβαση | Κατόπιν και σχετικής υπενθύμισης προς τα συναρμόδια υπουργεία τον Απρίλιο του 2025, αναμένεται η ανταπόκριση της διοίκησης στο σχετικό έγγραφο της Ανεξάρτητης Αρχής.

| Καταβολή αποζημίωσης λόγω βλάβης αγωγού ύδρευσης ΔΕΥΑ Δήμου Πύλου-Νέστορος

Ιστορικό | Πολίτης υπέβαλε αναφορά στον Συνήγορο με αντικείμενο την παράλειψη έγγραφης υπηρεσιακής απάντησης και υπηρεσιακών ενεργειών της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) Δήμου Πύλου-Νέστορος, επί αλληπαλλήλων αιτήσεών του, ήδη από το έτος 2023, με θέμα το αίτημα αποζημίωσης ποσού ύψους δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ για μεγάλες ζημιές, που επέφερε στο κτίριο της κατοικίας του βλάβη αγωγού της Δ.Ε.Υ.Α.

Διερεύνηση | Η Αρχή απευθύνθηκε εγγράφως στο γραφείο του Δημάρχου και Προέδρου της Δ.Ε.Υ.Α. Πύλου-Νέστορος, και ζήτησε οδηγίες για την εξέταση του ζητήματος, ώστε να κρίνει αφενός αν αυτό εγείρεται νομίμως και βασίμως, και αφετέρου, για να έχει έγγραφη και αιτιολογημένη απάντηση σχετικά με το θέμα.

Έκβαση | Μετά την παρέμβασή της, η Αρχή ενημερώθηκε με έγγραφο του Δημάρχου και Προέδρου της Δ.Ε.Υ.Α. για την ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, κατόπιν σχετικής θετικής εισήγησης του Νομικού Συμβούλου της Επιχείρησης, για την αποδοχή του αιτήματος αποζημίωσης καθ' όλο το ύψος του αιτηθέντος ποσού των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ προς συναινετική επίλυση της διαφοράς.

Προτάσεις για την προστασία της Caretta Caretta

Ιστορικό | Τις διαπιστώσεις και προτάσεις του αναφορικά με ζητήματα προστασίας της θαλάσσιας χελώνας Caretta Caretta, κατά την παραχώρηση για απλή χρήση αιγιαλού-παραλίας, κατάθεσε ο Συνήγορος του Πολίτη προς τον Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και προς τον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του ΥΠΕΝ.

Διερεύνηση | Συγκεκριμένα, κατόπιν έρευνας της Ανεξάρτητης Αρχής, στο πλαίσιο εξέτασης αναφορών, διαπιστώθηκε, ότι η νομοθεσία για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού-παραλίας δεν είναι σύμφωνη με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Caretta Caretta (ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68083/2147/2021 – ΦΕΚ Β' 3678) στο οποίο εξειδικεύονται τα μέτρα, τα οποία οφείλουν οι αρμόδιες υπηρεσίες να λαμβάνουν για την προστασία του είδους. Ειδικότερα, ως ένα από τα μέτρα αυτά ορίστηκε η τακτική επικαιροποίηση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) 56468/2020 για την απλή παραχώρηση χρήσης αιγιαλού-παραλίας, με την οποία είχαν τεθεί επιπλέον όροι σε περιοχές παρουσίας και ωτοκίας της χελώνας Caretta Caretta.

Οι ΚΥΑ οι οποίες εκδίδονταν κατ' έτος για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού - παραλίας, παρέπεμπαν στη προαναφερόμενη ΚΥΑ 56468/2020 μέχρι και το 2022 (ΚΥΑ 49552/2022 – ΦΕΚ Β' 1952). Το 2023 εκδόθηκε η ΚΥΑ 38609/2023, η οποία αντικατέστησε τις προηγούμενες αποφάσεις. Στο παράρτημα Ι αυτής παρατίθενται οι περιβαλλοντικοί όροι για την απλή χρήση αιγιαλού-παραλίας, όπου, όμως, δεν αναφέρονται εξειδικευμένα μέτρα προστασίας για τις περιοχές παρουσίας και ωτοκίας της χελώνας Caretta Caretta, ούτε και γίνεται κάποια παραπομπή στους όρους, οι οποίοι είχαν προβλεφθεί με την ΚΥΑ 56468/2020. Αντίστοιχα, η ΚΥΑ 57878/2024, η οποία βρίσκεται εν ισχύ, δε θέτει ούτε και αυτή εξειδικευμένους όρους για περιοχές παρουσίας και ωτοκίας της Caretta Caretta.

Με βάση τα ανωτέρω, προτάθηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη, όπως εξεταστεί το ζήτημα προκειμένου να εισαχθούν στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού-παραλίας συγκεκριμένοι όροι για την προστασία των περιοχών παρουσίας και ωτοκίας της Caretta Caretta, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Caretta Caretta, αλλά και το λοιπό θεσμικό πλαίσιο προστασίας αυτής.

Έκβαση | Αναμένεται η ανταπόκριση της Διοίκησης στις προτάσεις της Ανεξάρτητης Αρχής.

Ζητήματα νομιμότητας οικοδομικής άδειας και προστασίας του περιβάλλοντος στον Μώλο Πάρου

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε αναφορά σχετικά με ζητήματα νομιμότητας οικοδομικής άδειας στην Τοπική Κοινότητα (ΤΚ) Μώλου Πάρου λόγω μη αποτύπωσης υδατορέματος.

Διερεύνηση | Συγκεκριμένα, από την υπόθεση, η οποία εξετάζεται για μακρό χρονικό διάστημα από την Ανεξάρτητη Αρχή, αναδείχθηκαν σημαντικά ζητήματα τόσο ως προς την προστασία των μικρών υγροτόπων και περιοχών Natura, όσο και ως προς την προστασία των ρεμάτων ως φυσικών αποδεκτών των όμβριων υδάτων και εκτόνωσης των πλημμυρικών φαινομένων, καθώς και ως στοιχείων της οικολογικής ισορροπίας των περιοχών.

Η Ανεξάρτητη Αρχή κατέληξε, μεταξύ άλλων, στα εξής:

- Τόσο οι υγρότοποι όσο και τα ρέματα προστατεύονται ευθέως από το άρθρο 24 του Συντάγματος, ενώ υφίσταται σαφής υποχρέωση της διοίκησης να τα προστατεύει λαμβάνοντας όλα τα απαιτούμενα μέτρα. Δεν υφίσταται και δεν απαιτείται κάποια διοικητική πράξη χαρακτηρισμού «ρέματος», με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, ενώ τα μη οριοθετημένα ρέματα τυγχάνουν της ίδιας προστασίας με τα οριοθετημένα.

- Έχει επανειλημμένα διαπιστωθεί η έλλειψη αποτύπωσης ρεμάτων στα εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ). Το γεγονός της μη αποτύπωσης του συγκεκριμένου ρέματος στο ΓΠΣ της περιοχής, δεν αναιρεί τον χαρακτήρα αυτού και σε καμία περίπτωση δεν απαλλάσσει τη Διοίκηση ή τους πολίτες από τις υποχρεώσεις τους αναφορικά με την προστασία των ρεμάτων.

- Η Δ/νση Υδάτων της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, είναι αρμόδια να αποφαινεται εάν υφίσταται ή όχι υδατόρεμα στην περίπτωση που υπάρχουν αμφιβολίες.

- Είναι αναγκαία η οριοθέτηση, του συγκεκριμένου ρέματος και των λοιπών ρεμάτων της περιοχής σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, καθώς και η λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων για την αποτελεσματική ασφάλεια των πολιτών και την προστασία του περιβάλλοντος.

Επίσης, προτάθηκε, η κατά το δυνατό αμεσότερη, εκπόνηση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και έκδοση Προεδρικού Διατάγματος σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 1650/1986 με σκοπό την προστασία της περιοχής Natura, ενώ θα πρέπει να εξεταστεί και η δυνατότητα τροποποίησης του ΓΠΣ της περιοχής.

Έκβαση | Σε ανταπόκριση των ανωτέρω θέσεων της Αρχής, η Δ/νση Τοπογραφίας της Γενικής Δ/νσης Πολεοδομίας του ΥΠΕΝ (Τμήμα Οριοθέτησης Ρεμάτων) με το υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΤΟΠΕΦ/ 44017/ 527/04.06.25 έγγραφό της εξέφρασε την άποψη, ότι, εφόσον σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στο σχετικό έγγραφο της Δ/νσης Υδάτων Νοτίου Αιγαίου, η επίμαχη γεωμορφή είναι ρέμα, αυτό θα πρέπει να οριοθετηθεί με την οριζόμενη στο ν. 4258/2014 (ΦΕΚ Α'

94) και στην υπ' αριθ. οικ.140055/13-01-2017 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β' 428) διαδικασία και μάλιστα με Προεδρικό Διάταγμα δεδομένου ότι η έκταση βρίσκεται εντός περιοχής Natura. Επιπλέον, η Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΝ με το υπ' αριθμ. πρωτ.: ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/43807/1322/11.06.25 έγγραφό της, ενημέρωσε τον Συνήγορο αφενός ότι εκπονείται μελέτη για το Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΤΠΣ) του Δήμου Πάρου και αφετέρου ότι εφόσον εντοπίζονται υδατορέματα, είτε σε νέες προς πολεοδόμηση περιοχές, είτε σε οικισμό κάτω των 2.000 κατοίκων ή προϋφιστάμενους του 1923, οι οποίοι οριοθετούνται για πρώτη φορά, απαιτείται η προσωρινή οριοθέτηση των ρεμάτων, μέσω των εκπονούμενων ΤΠΣ.

Κατεδάφιση επικίνδυνων κατασκευών στο Παλαιό Φάληρο

Ιστορικό | Πολίτης ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου για την άρση του κινδύνου της υπό κατάρρευση κατασκευής σε προκήπιο ισογείου γωνιακού καταστήματος πολυκατοικίας στο Παλαιό Φάληρο, η οποία αποτελούνταν από «...ξύλινα υποστηλώματα, κάθετα ξύλινα στοιχεία και ανοίγματα από σταθερά υαλοπετάσματα σε ξύλινα πλαίσια», όπως καταγραφόταν και στις εκθέσεις επικίνδυνης οικοδομής της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών & Δόμησης του Δήμου Ελληνικού - Αργυρούπολης. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Διεύθυνσης, τα εν λόγω υποστηλώματα ήταν κατασκευασμένα πέραν της οικοδομικής και επί της ρυμοτομικής γραμμής και επίκειτο κατάρρευσή τους λόγω προχωρημένης αποσάρθρωσης και αποκόλλησης των στοιχείων που τα συγκρατούσαν. Η κατασκευή χαρακτηρίστηκε δομικώς και στατικώς επικίνδυνη και, επομένως, για να αρθεί ο κίνδυνος έπρεπε να κατεδαφιστεί. Παρά ταύτα, η κατεδάφισή της δεν είχε προχωρήσει.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος ζήτησε ενημέρωση από τις υπηρεσίες του Δήμου Παλαιού Φαλήρου και Δήμου Ελληνικού - Αργυρούπολης, καθώς η Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης του δεύτερου Δήμου εξυπηρετεί το Δήμο Παλαιού Φαλήρου. Η Αρχή επισήμανε, ότι στις περιπτώσεις χαρακτηρισμού οικοδομής ως «επικινδύνως» ετοιμόρροπης, δεν προβλέπεται η εξέταση από το αρμόδιο όργανο της δυνατότητας επισκευών, αλλά η κατασκευή κατεδαφίζεται τρεις μέρες μετά την κοινοποίηση της σχετικής έκθεσης στους ενδιαφερόμενους ή παραχρήμα, αποκλεισμένης, μάλιστα, της υποβολής ενστάσεων, εφόσον η απόφαση της Επιτροπής είναι ομόφωνη. Ο Συνήγορος επισήμανε επανειλημμένα, ότι εν προκειμένω τίθεται ζήτημα δημόσιας ασφάλειας και προστασίας του κοινού και τόνισε, ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες και η τοπική αυτοδιοίκηση γενικότερα οφείλουν να μεριμνούν εγκαίρως για την ασφαλή διαβίωση των πολιτών.

Έκβαση | Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, η Διεύθυνση Υπηρεσιών Δόμησης του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης ενημέρωσε για τη «συγκρότηση συνεργείου για την κατεδάφιση οριστικά επικίνδυνης οικοδομής», ενώ η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Παλαιού Φαλήρου ενημέρωσε, ότι είχε εγγραφεί στον προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 2024 το ποσό για την κάλυψη των απαιτούμενων δαπανών κατεδάφισης και αναμενόταν η ανάδειξη αναδόχου του έργου. Τελικώς, η κατεδάφιση πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2025.

| Διόρθωση ονοματοθεσίας οδού κατόπιν παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη

Ιστορικό | Πολίτης απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη, διότι σε βεβαίωση αρίθμησης και ονοματοθεσίας ακινήτου, που του είχε χορηγηθεί από το Δήμο Περιστερίου, το όνομα της οδού είχε αναγραφεί –σύμφωνα με τον αναφερόμενο– με λανθασμένη ορθογραφία «Δεξιόνος», αντί του ορθού «Δεξιόνος». Η ίδια επίμαχη αναγραφή έχει χρησιμοποιηθεί από τις υπηρεσίες του Δήμου και στην επιτόπια πινακίδα οδοσήμανσης, που έχει αναρτηθεί ήδη από το 1975 στο οικοδομικό τετράγωνο, που βρίσκεται το ακίνητο του πολίτη.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος ζήτησε ενημέρωση από την αρμόδια Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών (ΔΤΥ) του Δήμου, τονίζοντας, ότι βάσει της εγκυκλίου υπ' αρ. 6/8257/3-2-2020 του Υπουργείου Εσωτερικών με θέμα «Ονομασία ή μετονομασία οδών, πλατειών ή συνοικιών», η αναγραφή των οδών τεκμαίρεται από τη διοικητική πράξη ονομασίας ή μετονομασίας των οδών, που εκδίδεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του δημοτικού συμβουλίου. Η δε ορθή αναγραφή των ονομάτων άπτεται της αρμοδιότητας της Επιτροπής του άρθρου 8 του Κώδικα Δήμων & Κοινοτήτων, όπως ισχύει.

Σε απάντηση των ανωτέρω, η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου, διαβεβαίωσε, ότι δεν υπήρχε σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για τη συγκεκριμένη ονοματοθεσία της οδού και ως εκ τούτου οι βεβαιώσεις αρίθμησης στηρίζονται στις υπάρχουσες τοποθετημένες πινακίδες των οδών. Κατόπιν διαβούλευσης της Αρχής με το Δήμο, επιλέχτηκε η προσωρινή διευθέτηση της εκκρεμότητας, ήτοι η έγγραφη αποδοχή εκ μέρους της ΔΤΥ, ότι στις υπό έκδοση βεβαιώσεις για τα ακίνητα επί της συγκεκριμένης οδού, θα γίνονται πλέον αποδεκτοί και οι δύο προαναφερόμενοι ορθογραφικοί τύποι.

Ωστόσο, δεδομένου ότι το θέμα της ορθής αναγραφής των ονομάτων των οδών εμπεριέχει θέματα εμπράγματων δικαιωμάτων των πολιτών επί των ακινήτων, η Αρχή προχώρησε σε ενδελεχή έρευνα για την αναγραφή της εν λόγω οδού, τόσο επί του ρυμοτομικού αποτυπώματος των οδών του Δήμου στα σχετικά ΦΕΚ, όσο και σε υπηρεσίες ψηφιακού περιβάλλοντος εξυπηρέτησης των πολιτών, όπως η γεωγραφική αποτύπωση της οδού στην ιστοσελίδα του Δήμου, η ψηφιακή πλατφόρμα support.gov.gr, η εύρεση και ανάρτηση του ταχυδρομικού κώδικα των οδών κ.α.

Έκβαση | Ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε στο θέμα, θέτοντας υπόψη των υπηρεσιών του Δήμου, το σύνολο των στοιχείων που προέκυψαν από την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος και εισηγήθηκε εκ νέου να ενεργοποιηθεί η διαδικασία του άρ. 8 ν. 3463/2006. Η πρόταση της Αρχής έγινε αποδεκτή από το Δήμο και εκδόθηκε η υπ' αρ. 27/2025 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Περιστερίου σχετικά με την ορθή αναγραφή της οδού (Δεξιόνος).

| Ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών για την παρουσία μεγάλου αριθμού ιπποειδών στον Υμηττό

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη διενήργησε αυτεπάγγελτη έρευνα για την παρουσία μεγάλου αριθμού ιπποειδών (άλογα) που δεν έχουν κηδεμόνα σε περιοχή του Υμηττού στο Δήμο Κρωπίας. Στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής αποστολής, η Αρχή έχει απευθυνθεί εγγράφως σε όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και στους αρμόδιους Υπουργούς, ενώ με πρωτοβουλία της διενεργήθηκε ευρεία σύσκεψη στα γραφεία της. Παράλληλα, το θέμα έχει αναδειχθεί με την Ετήσια Έκθεση 2024 του Συνηγόρου του Πολίτη και με σχετικά Δελτία Τύπου.

Διερεύνηση | Η Ανεξάρτητη Αρχή, στο πλαίσιο της διαμεσολάβησής της, ζήτησε τις ενέργειες των υπηρεσιών και των Υπουργείων για την εύρεση των αναγκαίων χρηματοδοτικών εργαλείων με σκοπό την επείγουσα κάλυψη των αναγκών στέγασης, σίτισης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των ιπποειδών. Επίσης, κατέληξε ότι οι υπηρεσίες οφείλουν να δράσουν σύμφωνα με τις προβλέψεις των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν γενική ισχύ και άμεση δεσμευτικότητα για την ταυτοποίηση/ ιχνηλάτηση των ιπποειδών και την αποτελεσματική προστασία τους. Σε αντίθετη περίπτωση έκρινε ότι είναι αναγκαία η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας για την άμεση, λυσιτελή αντιμετώπιση και οριστική επίλυση του προβλήματος.

Ακολουθώντας και δεδομένου, ότι δεν διαπιστώθηκε η ανάληψη οιασδήποτε πρωτοβουλίας για τη θεσμική επίλυση του θέματος, ο πλήρης φάκελος της υπόθεσης παραπέμφθηκε στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών και στον Εισαγγελέα Προστασίας Ζώων. Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών προχώρησε σε έρευνα της υπόθεσης και με το από 06.02.25 έγγραφό του προς την αρμόδια Αντιπεριφερειάρχη, συντασσόμενος με τις απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη, ζήτησε την ανάληψη των απαιτούμενων ενεργειών περισυλλογής και διαχείρισης των ιπποειδών, βάσει όσων προβλέπονται στους ισχύοντες Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ανεξάρτητη Αρχή, θεωρεί ότι είναι κρίσιμο να αναληφθούν πρωτοβουλίες εκ μέρους της διοίκησης για την άμεση και ουσιαστική λύση επί του θέματος, καθώς δημιουργούνται σοβαρά ζητήματα αφενός για την δημόσια ασφάλεια και δημόσια υγεία από τη διαμονή, σίτιση και μετακίνηση των αλόγων, ατομικά ή κατά κοπάδια, σε κατοικημένες περιοχές και αφετέρου για την ασφάλεια και ευζωία των ζώων, τα οποία αντιμετωπίζουν δυσχερείς συνθήκες διαβίωσης.

Έκβαση | Αναμένεται η ανταπόκριση της διοίκησης.

| Μετατροπή σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου σε αορίστου ατόμου με αναπηρία απασχολούμενου σε επιδοτούμενο πρόγραμμα της ΔΥΠΑ

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχτηκε αναφορά με το ερώτημα αν θα είναι νόμιμη ενδεχόμενη μετατροπή της σύμβασης εργασίας σε αορίστου χρόνου ατόμου με αναπηρία σε ποσοστό 80% που είχε προσληφθεί με την ιδιότητα ΔΕ υπαλλήλου γραφείου από Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και αποχέτευσης την 1-7-2023 στο πλαίσιο επιδοτούμενου προγράμματος του ΟΑΕΔ «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 3.000 ΑΝΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΔΥΣΚΟΛΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ» με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου διάρκειας δύο ετών που έληγε στις 30-6-2025. Ο αναφερόμενος έθεσε υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη αφενός μια θετική γνωμοδότηση που δεχόταν ότι η εν λόγω μετατροπή μπορούσε να γίνει με βάση το άρθρο 11 παρ. 1 ν. 3227/2004 το οποίο εξακολουθεί να ισχύει και αφετέρου μια αντίθετη που κατέληγε στο συμπέρασμα ότι, αν και δεν προκύπτει με σαφήνεια ότι το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 3227/2004 έχει καταργηθεί σιωπηρά από το άρθρο 6 ν. 4765/2021, ωστόσο η εφαρμογή του εμποδίζεται με βάση την υπ' αρ. 6425/5-2-2025 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, με την οποία παρέχονται οδηγίες για την εφαρμογή του αρ. 67 ν. 5149/2024.

Διερεύνηση | Αν και στο άρθρο 67 ν. 5149/2024 δεν γίνεται ρητή αναφορά στη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 1 ν. 3227/2004, είναι σαφές από το περιεχόμενό του ότι παραπέμπει σε αυτή. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνει και η υπ' αρ. 6425/5-2-2025 εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών: «η εν λόγω όλως εξαιρετικού χαρακτήρα ρύθμιση έρχεται να θεραπεύσει τις συνθήκες άνισης μεταχείρισης μεταξύ α) των ΑμεΑ που απασχολήθηκαν μέσω επιχορηγούμενων προγραμμάτων της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) και των οποίων η σχέση εργασίας μετατράπηκε σε ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ενόσω απασχολούνταν σε κοινωφελείς επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ) δήμων προ της υποχρεωτικής λύσης τους στις 31-12-2023, σύμφωνα με τη δυνατότητα που παρείχε η παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3227/2004 και β) των ΑμεΑ που απασχολούνταν κατά την 31η Δεκεμβρίου 2023 μέσω προγραμμάτων επιχορήγησης της ΔΥΠΑ σε δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις και κατόπιν της λύσης αυτών μεταφέρθηκαν ως ΙΔΟΧ στους οικείους δήμους, οι οποίοι όμως δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της παρ.1 του άρθρου 11 του ν.3227/2004, ώστε να είναι δυνατή η περαιτέρω μετατροπή των συμβάσεων σε σχέση εργασίας ΙΔΑΧ. Συνεπώς, με τις διατάξεις του άρθρου 67 του ν.5149/2024, δίνεται η δυνατότητα στους δήμους, εφόσον κατέστησαν καθολικοί διάδοχοι των κοινωφελών επιχειρήσεων που λύθηκαν υποχρεωτικά με το άρθρο 29 του ν.5056/2023, να προσλάβουν με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου το προσωπικό ΑμεΑ που απασχολείτο στις ανωτέρω επιχειρήσεις κατά την 31.12.2023 μέσω του προγράμματος επιχορήγησης από τη Δ.ΥΠ.Α. Νέων Θέσεων Εργασίας για ΑμεΑ, στο πλαίσιο της συνταγματικά κατοχυρωμένης προστασίας των συμπολιτών μας με αναπηρίες». Συνάγεται, έτσι, ότι το Υπουργείο Εσωτερικών με την εγκύκλιο που

εξέδωσε στις 5-2-2025 και, κυρίως, ο νομοθέτης δέχονται ότι η διάταξη του άρθρου 11 παρ. 1 ν. 3227/2004 παραμένει σε ισχύ και ότι δεν καταργήθηκε σιωπηρά με το άρθρο 6 ν. 4765/2021.

Έκβαση | Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης αρνήθηκε να προχωρήσει στη μετατροπή της σύμβασης σε αορίστου χρόνου, ωστόσο στη συνέχεια εκδόθηκε απόφαση του αρμόδιου Μονομελούς Πρωτοδικείου που δεχόταν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του αναφερομένου και υποχρέωνε προσωρινά τη Δημοτική Επιχείρηση να δέχεται τις υπηρεσίες του έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί της κύριας αγωγής που όφειλε να ασκήσει εντός προθεσμίας τριών μηνών.

Μοριοδότηση υποψήφιων εκπαιδευτικών με παιδί εκτός γάμου

Ιστορικό | Ο Συνήγορος έλαβε αναφορές υποψηφίων εκπαιδευτικών για την υπ' αρ. 3ΕΑ/2025 προκήρυξη εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, με αντικείμενο τις προβλέψεις περί μοριοδότησης τέκνων, όσον αφορά τις περιπτώσεις των γονέων εκπαιδευτικών που έχουν αποκτήσει τέκνο/α εκτός γάμου. Συγκεκριμένα, για τη μοριοδότηση τέκνων χωρίς γάμο των γονέων, ο γονέας υποψήφιος εκπαιδευτικός καλείτο να προσκομίσει υπεύθυνη δήλωση ότι ασκεί εν τοις πράγματι και κατ' αποκλειστικότητα ή μετά από ανάθεση τη γονική μέριμνα του/των τέκνου/ων.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος απευθύνθηκε εγγράφως στο Υπουργείο Παιδείας και επισήμανε, ότι η ανωτέρω διατύπωση της προκήρυξης προφανώς αναφέρεται μόνον στην περίπτωση που το γεννηθέν εκτός γάμου τέκνο δεν έχει αναγνωρισθεί από τον πατέρα. Ωστόσο, δημιουργεί πρόβλημα στους υποψήφιους γονείς εκπαιδευτικούς που έχουν αποκτήσει παιδί/ιά εκτός γάμου, όταν το/α παιδί/ιά έχουν αναγνωρισθεί από τον πατέρα, καθώς στην περίπτωση αυτή η γονική μέριμνα ασκείται από κοινού και από τους δύο γονείς, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΑΚ. Επειδή οι αρμόδιες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης είναι οι υπηρεσίες που ελέγχουν τα μεταφορτωμένα δικαιολογητικά και, εφόσον αυτά συνάδουν απολύτως με το περιεχόμενο των οικείων προκηρύξεων, καταχωρούν τα αντίστοιχα στοιχεία στους ηλεκτρονικούς φακέλους των υποψηφίων εκπαιδευτικών και μελών ΕΕΠ-ΕΒΠ που τηρούνται στο Ο.Π.ΣΥ.Δ., ο Συνήγορος ζήτησε να αποσταλούν σε αυτές σχετικές οδηγίες, προς την κατεύθυνση εναρμόνισης των συναφών προβλέψεων την προκήρυξης προς τις διατάξεις του ΑΚ, όπως ισχύει.

Έκβαση | Το Υπουργείο Παιδείας ενημέρωσε τον Συνήγορο ότι με έγγραφό του στις αρμόδιες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης έδωσε, μεταξύ άλλων, οδηγίες για τα ακριβή δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη μοριοδότηση τέκνων εκπαιδευτικών, που έχουν γεννηθεί εκτός γάμου.

| Δικαίωση εργαζόμενης που κατάγγειλε σεξουαλική παρενόχληση από τον εργοδότη της

Ιστορικό | Εργοθεραπεύτρια κατήγγειλε σεξουαλική παρενόχληση σε βάρος της από τον νόμιμο εκπρόσωπο της ιδιωτικής επιχείρησης όπου εργαζόταν. Αρχικά, η συμπεριφορά του εργοδότη απέναντί της έγινε ιδιαίτερα διαχυτική και ακολούθησε περιστατικό αιφνιδιαστικής σωματικής επαφής. Η εργαζόμενη προσκόμισε αλληλογραφία στην οποία ο εργοδότης παραδέχεται τη βασιμότητα των ισχυρισμών της.

Διερεύνηση | Από τα δύο SMS που προσκόμισε η εργαζόμενη προέκυψαν ισχυρές ενδείξεις ότι τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται συνιστούν σεξουαλική παρενόχληση. Ειδικότερα, στο μήνυμά της η εργαζόμενη αναφέρεται ευθέως σε περιστατικό ανεπιθύμητου αγγίγματος της από τον εργοδότη της, για το οποίο εκφράζει ρητά τη δυσαρέσκεια και τον θυμό της. Ο εργοδότης με την απάντησή του φαίνεται να γνωρίζει σε τι αναφέρεται η εργαζόμενη και να παραδέχεται ότι εκείνη έχει δίκιο.

Ο εργοδότης ισχυρίστηκε ότι ξεπλάγη με το μήνυμα της εργαζόμενης χωρίς ωστόσο να προβάλλει κάποια πειστική εξήγηση για την ως άνω. Παράλληλα, δεν τέθηκε υπόψη του Συνηγόρου κάποιο άλλο αποδεικτικό στοιχείο (γραφτή επικοινωνία, μαρτυρία κ.λπ.), το οποίο να αποδεικνύει ότι το θέμα των μηνυμάτων δεν αφορά περιστατικό σεξουαλικής παρενόχλησης.

Έκβαση | Ο Συνήγορος έκρινε ότι δεν προσκομίσθηκαν από την εργοδοτική πλευρά επαρκή στοιχεία ικανά να αντικρούσουν την καταγγελία περί σεξουαλικής παρενόχλησης της εργαζόμενης. Κατόπιν τούτου, εισηγήθηκε την επιβολή διοικητικού προστίμου, το οποίο επιβλήθηκε από το αρμόδιο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων.

Καταγγελία εργαζόμενης για σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία

Ιστορικό | Εργαζόμενη κατήγγειλε στην Επιθεώρηση Εργασίας ότι δεχόταν πλήθος μηνυμάτων με φιλοφρονήσεις για το σώμα της από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης όπου εργαζόταν. Η αποστολή μηνυμάτων συνεχίστηκε και αφότου εκείνη του εξήγησε, ότι μηνύματα με τέτοιο περιεχόμενο την έφερναν σε δύσκολη θέση. Επίσης, η εργαζόμενη κατήγγειλε ότι υπήρξε περιστατικό σεξουαλικής παρενόχλησης από το ίδιο πρόσωπο (χειρονομία εντός ανελκυστήρα). Σε συνέχεια του περιστατικού, η προσφεύγουσα δήλωσε ότι θα απείχε δικαιολογημένα από την εργασία της (κάνοντας χρήση του σχετικού δικαιώματος που προβλέπεται στο άρθρο 12, παρ. 3 ν. 4808/2021), έως ότου να λαμβάνονταν τα απαραίτητα μέτρα για την αποκατάσταση της ζημίας που είχε υποστεί και προκειμένου να παύσουν τα περιστατικά βίας και παρενόχλησης.

Διερεύνηση | Κατά τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Επιθεώρησης Εργασίας και στα υπομνήματα που κατέθεσαν, τα μέρη διατύπωσαν αντίθετους ισχυρισμούς για τα καταγγελλόμενα, καθώς ο καθ' ου υποστήριξε ότι τα επίμαχα μηνύματα εξηγούνταν από τη φιλική σχέση που υπήρχε μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενης. Επίσης, υποστήριξε, ότι δεν υπήρξε σεξουαλική παρενόχληση, αλλά ότι, κατά το επίμαχο συμβάν, είχε προσεγγίσει σωματικά την εργαζόμενη και είχε προβεί σε χειρονομία προς εκείνην, θέλοντας να την ευχαριστήσει επειδή τον είχε βοηθήσει σε κάποιες εργασίες. Σε δεύτερο χρόνο, στο υπόμνημά του, ο εργοδότης διατύπωσε προτάσεις, προκειμένου η προσφεύγουσα να επιστρέψει στην εργασία της, αλλά η τελευταία θεώρησε ότι οι προτάσεις της επιχείρησης δεν διασφάλιζαν την ασφαλή επιστροφή της στην εργασία και έτσι εξακολούθησε να απέχει από αυτήν.

Έκβαση | Ο Συνήγορος κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι ο εργοδότης δεν αντέκρουσε τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας και τα στοιχεία που προσκομίστηκαν για την υποστήριξή τους. Η αποστολή των επίμαχων μηνυμάτων, που συνεχίστηκε και αφότου η προσφεύγουσα επισήμανε ότι αυτά της είναι ανεπιθύμητα, έχει τα χαρακτηριστικά ανεπιθύμητης λεκτικής συμπεριφοράς σεξουαλικής παρενόχλησης, ικανής κατ' αντικειμενική κρίση να συνιστά προσβολή της αξιοπρέπειας και παρενόχληση στην εργασία και εμπίπτουν στην έννοια της σεξουαλικής παρενόχλησης, όπως αυτή ορίζεται διάταξη του άρθρου 2δ του ν. 3896/2010. Ομοίως, και αυτή έστω η χειρονομία στην οποία ο ίδιος ο καθ' ου παραδέχθηκε ότι προέβη ήταν τουλάχιστον άστοχη. Ο Συνήγορος επισήμανε, ότι οι παραπάνω ενέργειες του καθ' ου έχουν ξεχωριστό ειδικό βάρος, αφού, ως εργοδότης, έχει ειδικές υποχρεώσεις αναφορικά με την απαγόρευση διακρίσεων λόγω φύλου και την απαγόρευση κάθε μορφής παρενόχλησης στην εργασία, που ειδικότερα αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 5-8 ν. 4808/2021. Αντιστοίχως, ο Συνήγορος επισήμανε ότι ως εργοδότης, ο καθ' ου οφείλει να λαμβάνει μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.

3896/2010 και ιδίως για την πρόληψη της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης (άρθρο 26, παρ. 3 ν. 3896/2010).

Εν κατακλείδι, ο Συνήγορος εισηγήθηκε στην Επιθεώρηση Εργασίας την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, για συμπεριφορά σεξουαλικής παρενόχλησης, από μέρους του νόμιμου εκπροσώπου της εταιρείας, προς την εργαζόμενη, κατά παράβαση του άρθρου 4, παρ. 2γ ν. 4808/2021 και του άρθρου 2δ ν. 3896/2010. Η εισήγηση του Συνηγόρου έγινε δεκτή από την Επιθεώρηση Εργασίας και επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις.

Περιεχόμενο σχολικού συγγράμματος

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε αναφορές σχετικά με περιεχόμενο σχολικού συγγράμματος «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας», που διδάσκεται στη Γ' Λυκείου. Στο Κεφάλαιο 9, «Οικονομικές Διακυμάνσεις-Πληθωρισμός-Ανεργία», στο υποκεφάλαιο 4 «Ανεργία», του βιβλίου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι «...Επίσης άτομα τα οποία μπορούν να εργαστούν, αλλά για διάφορους λόγους δε θέλουν, για παράδειγμα, τεμπέληδες, δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Συνεπώς, τα άτομα τα οποία δεν μπορούν ή δε θέλουν να εργαστούν αποτελούν τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό...». Η συγκεκριμένη φράση κάθε χρόνο διαγράφεται από τη διδακτέα ύλη της Γ' τάξης στο Γενικό Λύκειο, αλλά όχι και από την ύλη του βιβλίου στη Γ' τάξη των ΕΠΑΛ.

Διερεύνηση | Επειδή η διατύπωση αυτή αναπαράγει αρνητικά στερεότυπα και καλλιεργεί επιζήμιες αναπαραστάσεις σχετικά με την ανεργία, ο Συνήγορος ζήτησε 1) να επεκταθεί η διαγραφή της φράσης και από την διδακτέα ύλη του βιβλίου στη Γ' τάξη ΕΠΑΛ και 2) να τροποποιηθεί το συγκεκριμένο εδάφιο με απάλειψη του χαρακτηρισμού «τεμπέληδες».

Έκβαση | Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και το Υπουργείο Παιδείας ανταποκρίθηκαν θετικά και ενημέρωσαν την Αρχή ότι: «α) Στην εισήγηση της Επιστημονικής Μονάδας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Μαθητείας για τις οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» της Γ' ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑΛ. για το σχολικό έτος 2025-2026 θα συμπεριληφθεί, όπως στην περίπτωση των Γενικών Λυκείων, σχετική οδηγία για την αφαίρεση της προαναφερόμενης φράσης από τη διδασκαλία και β) Στις εισηγήσεις της Επιστημονικής Μονάδας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Μαθητείας και της Επιστημονικής Μονάδας Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών για την επόμενη ανατύπωση των διδακτικών βιβλίων Γενικού και Επαγγελματικού Λυκείου θα προβλεφθεί η διόρθωση της εν λόγω φράσης του σχολικού εγχειριδίου του μαθήματος «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας».

| Παρέμβαση για θέματα αναδοχής και υιοθεσίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Ιστορικό | Ο Συνήγορος έλαβε αναφορά από τη Διευθύντρια Κέντρου Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (ΚΦΑΑ) σχετικά με προβλήματα στην διαδικασία τοποθέτησης παιδιών που διαμένουν στα ΚΦΑΑ σε ανάδοχες ή υποψήφιες θετές οικογένειες.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος έστειλε έγγραφο προς τον Πρόεδρο και τα μέλη του ΕΣΑνΥ και την Διεύθυνση Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας του ΥΚΟΙΣΟ (αρ.πρωτ. Φ 1500-1599/368608/24183/2025) με παρατηρήσεις για θέματα αναδοχής και υιοθεσίας, με ιδιαίτερη αναφορά σε ειδικότερα θέματα που αφορούν ασυνόδευτους ανηλίκους, λαμβάνοντας υπόψη τους προβληματισμούς που εκφράζονται στην αναφορά και προβλήματα που έχουν περιέλθει σε γνώση του από την εξέταση άλλων σχετικών αναφορών. Σε αυτό προτείνονται: η θέσπιση πρωτοκόλλου για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των υποψηφίων αναδόχων και θετών γονέων και, γενικότερα, τη διασφάλιση της ορθής και δεοντολογικής εφαρμογής των θεσμών, με ιδιαίτερη αναφορά στα παιδιά προσφυγικής-μεταναστευτικής προέλευσης, η παροχή εκπαίδευσης σε επαγγελματίες των ΚΦΑΑ που συμμετέχουν στις διαδικασίες αναδοχής και υιοθεσίας παιδιών που φιλοξενούνται σε αυτά, καθώς και στους Επιτρόπους του ν. 4939/2022, η αποσαφήνιση του θεσμικού πλαισίου για την επίλυση προβλημάτων σε περιπτώσεις όπου ανακύπτουν διαφωνίες μεταξύ του Επιτρόπου και του φορέα εποπτείας της αναδοχής, η εξέταση τυχόν ανάγκης θεσμοθέτησης της παροχής ειδικών υπηρεσιών από τα ΚΦΑΑ σε ασυνόδευτους ανηλίκους που έχουν τοποθετηθεί σε ανάδοχη ή υποψήφια θετή οικογένεια, η θέσπιση ειδικού πρωτοκόλλου για την αναζήτηση του οικογενειακού περιβάλλοντος ασυνόδευτων ανηλίκων στην χώρα καταγωγής τους πριν την λήψη της απόφασης για οριστική οικογενειακή τους αποκατάσταση μέσω υιοθεσίας, και η επανεξέταση και αποσαφήνιση του πλαισίου επικοινωνίας όλων των παιδιών σε ανάδοχη ή ιδρυματική φροντίδα με την φυσική τους οικογένεια, σε περιπτώσεις όπου οι γονείς, αποδεδειγμένα, καταβάλλουν προσπάθειες να διασφαλίσουν τις συνθήκες που θα τους επιτρέψουν να αναλάβουν εκ νέου την άσκηση της επιμέλειας τους. Περαιτέρω, υπογραμμίζεται η σημασία και η ανάγκη θεσμοθέτησης της διασύνδεσης και συνεργασίας μεταξύ όλων των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του θεσμού της αναδοχής, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την παιδική προστασία.

Έκβαση | Αναμένεται η ανταπόκριση της Διοίκησης.

| Προβλήματα αιτήσεων στο πρόγραμμα κοινωνικού τουρισμού

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχθηκε πολλές αναφορές πολιτών σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετώπισαν κατά την υποβολή αιτήσεων για το πρόγραμμα Επιδότησης Διακοπών εργαζομένων - ανέργων και των οικογενειών αυτών με επιταγή Κοινωνικού Τουρισμού περιόδου 2025 – 2026. Οι πολίτες ανέφεραν τεχνικά και λειτουργικά προβλήματα στην πλατφόρμα και στο πληροφοριακό σύστημα, που τους εμπόδισαν να ολοκληρώσουν την υποβολή των αιτήσεων τους. Όμοια προβλήματα επηρέασαν και την υποβολή ενστάσεων επί των προσωρινών αποτελεσμάτων, με αποτέλεσμα πολλοί να αποκλειστούν από το πρόγραμμα. Επιπλέον, επισημάνθηκε η πολύ μικρή χρονική προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων.

Διερεύνηση | Η Αρχή με έγγραφο της στις 7 Ιουλίου 2025 απευθύνθηκε στην Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), επισημαίνοντας, ότι η διοίκηση δεν μπορεί να επιβαρύνει τους πολίτες λόγω δυσλειτουργίας του δικού της ηλεκτρονικού συστήματος, το οποίο πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες των πολιτών και της νομοθεσίας, όχι το αντίστροφο. Επιπλέον, επισημάνθηκε πως ο αποκλεισμός πολιτών λόγω τεχνικών προβλημάτων είναι άδικος και αντίκειται στις αρχές του κράτους δικαίου, ιδιαίτερα όταν αφορά ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, καθώς τα εν λόγω προβλήματα αποτελούν ευθύνη της διοίκησης. Η Αρχή ζήτησε να ενημερωθεί για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει η ΔΥΠΑ, ώστε να αποφεύγονται μελλοντικοί αδικαιολόγητοι αποκλεισμοί, να βελτιωθούν τα ψηφιακά συστήματα και να διασφαλίζεται επαρκής χρόνος και υποστήριξη για την υποβολή ενστάσεων.

Έκβαση | Αναμένεται η ανταπόκριση της διοίκησης στο έγγραφο της Αρχής.

| Περιορισμοί στη χρήση των προπληρωμένων καρτών επιδόματος ανεργίας/παροχών γονικής άδειας και μητρότητας

Ιστορικό | Στον Συνήγορο του Πολίτη υποβλήθηκε μεγάλος αριθμός αναφορών από πολίτες – ανέργους σχετικά με τη νομοθετική πρόβλεψη με την οποία επιβάλλεται η κατά 50% δεσμευμένη χρήση σε συναλλαγές μέσω POS του πιστωμένου στις προπληρωμένες κάρτες επιδόματος ανεργίας/παροχών γονικής άδειας και μητρότητας με αποτέλεσμα οι πολίτες να μην μπορούν να καλύψουν βασικές βιοτικές ανάγκες ή να πραγματοποιήσουν τραπεζικές κινήσεις, όπως ανάληψη όλου του ποσού και μεταφορές σε άλλους λογαριασμούς.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος του Πολίτη απηύθυνε την από 29.05.2025 επιστολή στην Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, επισημαίνοντας, ότι ο περιορισμός στον τρόπο διάθεσης των επιδομάτων αυτών αντίκειται στον χαρακτήρα τους ως ασφαλιστικών παροχών ενώ έρχεται και σε αντίθεση με την αρχή της αναλογικότητας σε σχέση με την ανάγκη καταπολέμησης του φαινομένου της φοροδιαφυγής. Κατά τούτο πρότεινε να ληφθεί άμεσα νομοθετική μέριμνα ή πρωτοβουλία στο πλαίσιο της κανονιστικής δράσης, ώστε φαινόμενα που καταγγέλλονται για αδυναμία πληρωμής των βασικών υποχρεώσεων (στέγαση, υποχρεώσεις δανείων, κοινόχρηστα, μεταφορά σε προστατευόμενα μέλη που διαβιούν εκτός οικογενειακής στέγης) να απαλειφθούν με κάθε πρόσφορο μέσο.

Έκβαση | Αναμένεται η ανταπόκριση της διοίκησης στο έγγραφο της Αρχής.

| Καθυστέρηση στη συνταξιοδότηση δημοσίων υπαλλήλων με χρόνο ασφάλισης στο εξωτερικό

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει δεχθεί μεγάλο αριθμό αναφορών από ασφαλισμένους και συνταξιούχους του Δημοσίου, οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης στο εξωτερικό, είτε σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. είτε σε τρίτες χώρες, με τις οποίες υφίσταται διακρατική συμφωνία. Στις σχετικές αναφορές οι ενδιαφερόμενοι αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις στη διαδικασία αναγνώρισης του χρόνου ασφάλισης και προβλήματα τεχνικής και οργανωτικής φύσεως που δυσχεραίνουν την απόδοση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων τους.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει από το 2016 αποστέλλει έγγραφα προς τη Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου Τομέα και τη Διοίκηση του e-ΕΦΚΑ, επισημαίνοντας καθυστερήσεις που αντιβαίνουν στις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις (Κανονισμοί 883/2004 και 987/2009) και αναδεικνύοντας προβλήματα, όπως υποστελέχωση, έλλειψη τεχνογνωσίας, δυσχέρεια λειτουργίας πληροφοριακών συστημάτων (ΟΠΣ, ΠΣΕΕΣΣ) και περιορισμένη πρόσβαση των πολιτών σε πληροφορίες και παρακολούθηση υποθέσεων. Τονίζει, επίσης, τους κινδύνους απώλειας δικαιωμάτων και παραβίασης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, καθώς και τον κίνδυνο κακοδιοίκησης. Με έγγραφο τον Ιούλιο του 2025, κάλεσε τη Γενική Διεύθυνση να επιταχύνει τη διεκπεραίωση συνταξιοδοτικών υποθέσεων με χρόνο ασφάλισης στο εξωτερικό, να τηρήσει τις διοικητικές δεσμεύσεις και τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς, εκφράζοντας την προσδοκία να αποφευχθεί η περαιτέρω ταλαιπωρία των πολιτών.

Έκβαση | Αναμένεται η ανταπόκριση της Διοίκησης στο έγγραφο της Αρχής.

Καθυστερήσεις και προβλήματα μεταφοράς και παράδοσης φαρμάκων υψηλού κόστους μέσω του προγράμματος αποστολής κατ' οίκον του ΕΟΠΥΥ

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε και διαχειρίστηκε αναφορές πολιτών για καθυστερήσεις και προβλήματα μεταφοράς και παράδοσης των Φαρμάκων Υψηλού Κόστους (ΦΥΚ) μέσω του προγράμματος αποστολής κατ' οίκον του ΕΟΠΥΥ.

Διερεύνηση | Η Αρχή, στοχεύοντας στην άμεση επίλυση των προβλημάτων από τον φορέα απέστειλε άμεσα ηλεκτρονικά μηνύματα διερεύνησης των καταγγελιών στον ΕΟΠΥΥ. Συμπληρωματικά, απέστειλε και γενικό έγγραφο προς τον ΕΟΠΥΥ επισημαίνοντας τα προβλήματα που είχαν τεθεί υπόψη της, ούτως ώστε να διερευνηθούν οι όποιες αδυναμίες του προγράμματος καθώς και η δυνατότητα εφαρμογής διορθωτικών ενεργειών για τη βέλτιστη λειτουργία του.

Έκβαση | Ο ΕΟΠΥΥ κατά τη διάρκεια της ημέρας που λάμβανε τα ηλεκτρονικά μηνύματα της Αρχής ή τις αμέσως επόμενες ημέρες ανταποκρινόταν, ενημερώνοντας για την άμεση επίλυση του προβλήματος. Εν συνεχεία, απαντώντας στο έγγραφο της Αρχής (με το υπ' αρ.: ΔΒ4Δ/Γ05/οικ. 20184 έγγραφο με ημερομηνία 21/8/2025) αναγνωρίζει τις αποκλίσεις στους χρόνους παράδοσης για ποικίλους λόγους κατά τις πρώτες ημέρες λειτουργίας του προγράμματος και εκφράζει τη βούληση όπως, με τις στοχευμένες ενέργειες του προσωπικού του, μειώσει περαιτέρω τις όποιες αστοχίες. Επιπλέον, αναφέρει, ότι σύμφωνα με τα δεδομένα που έχει συλλέξει, ο χρόνος παράδοσης των συνταγών ανήλθε σε 6-10 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, ενώ ένα από τα πιο συχνά προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν ήταν και η επαναδρομολόγηση των συνταγών, όταν ο ασθενής αδυνατεί να παραλάβει τα φάρμακα που του έχουν αποσταλεί. Τέλος, αναφορικά με τη λειτουργία του πενταψήφιου 18181 αναγνωρίζει, ότι παρατηρήθηκαν προβλήματα στη λειτουργία του και ότι γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστούν.

Αναδρομική διαγραφή και επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων τελών κυκλοφορίας λόγω μεταγενέστερης πιστοποίησης

Ιστορικό | Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) απέρριψε αίτημα ΑμεΑ, ο οποίος είχε ζητήσει, τον Δεκέμβριο του 2023, την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών που αφορούσαν τέλη κυκλοφορίας έτους 2023, με την αιτιολογία, ότι η γνωστοποίηση αποτελέσματος πιστοποίησης αναπηρίας (Γ.Α.Π.Α.) εκδόθηκε από τον e-ΕΦΚΑ μετά την ημερομηνία υποχρέωσης καταβολής των τελών, και συνεπώς, η απόφαση απαλλαγής από τα τέλη κυκλοφορίας δεν μπορεί να αφορά το παρελθόν.

Διερεύνηση | Ο Συνήγορος του Πολίτη επαναδιατύπωσε και συμπλήρωσε τις ήδη από το 2021 διατυπωμένες απόψεις του σχετικά με την υποχρέωση αναδρομικής διαγραφής και επιστροφής τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων τελών κυκλοφορίας στην περίπτωση που πιστοποιείται εκ των υστέρων, με απόφαση αρμόδιας αρχής πιστοποίησης αναπηρίας, ότι η έναρξη ισχύος της αναπηρίας αφορά ημερομηνία παρελθόντος έτους για το οποίο εντωμεταξύ είχαν αναρτηθεί/ή και καταβληθεί τέλη κυκλοφορίας

Έκβαση | Με πρόσφατη Εγκύκλιο του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. έγιναν δεκτές οι απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη. Συγκεκριμένα, με την Εγκύκλιο προβλέφθηκαν τα εξής: *«Το αίτημα για χορήγηση απαλλαγής από τέλη κυκλοφορίας υποβάλλεται οποτεδήποτε εφόσον συνοδεύεται από Γνωστοποίηση Αποτελέσματος Πιστοποίησης Αναπηρίας (μετά της Ιατρικής Βεβαίωσης αντιστοίχισης παθήσεων) του ΚΕ.Π.Α. ή γνωμάτευση της Α.Σ.Υ.Ε. ή της Α.Ν.Υ.Ε. ή της Α.Α.Υ.Ε., η οποία δικαιολογεί απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας, και η απαλλαγή χορηγείται από το έτος έναρξης της ισχύος της γνωστοποίησης ή γνωμάτευσης έως και το έτος της λήξης αυτής, συμπεριλαμβανομένων των ετών έναρξης ισχύος και λήξης (εφόσον προβλέπεται λήξη). Περιπτώσεις για τις οποίες οι φορολογικές υπηρεσίες της ΑΑΔΕ έχουν αποφανθεί αρνητικά ως προς την απαλλαγή λόγω εκπρόθεσμης υποβολής αιτήματος απαλλαγής, επανεξετάζονται με την υποβολή νέου αιτήματος από τους ενδιαφερομένους, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής της ΑΑΔΕ «Τα Αιτήματά μου». Τυχόν βεβαιωμένα τέλη κυκλοφορίας για τα έτη αυτά διαγράφονται οποτεδήποτε και τυχόν καταβληθέντα τέλη κυκλοφορίας επιστρέφονται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα με την υποβολή σχετικού αιτήματος, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής της ΑΑΔΕ «Τα Αιτήματά μου», με την επιφύλαξη των διατάξεων περί παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου προς επιστροφή [3 έτη από την καταβολή παρ. 2 άρ. 140 ν. 4270/2014 (Α' 143)]. Αυτονόητο είναι ότι για τη χορήγηση απαλλαγής πρέπει να πληρούνται και όλες οι λοιπές προϋποθέσεις που ορίζει το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο».*

| Αποκατάσταση πλημμελειών κατά τον έλεγχο της ισχύος των ψηφιακών αδειών οδήγησης από τα αστυνομικά όργανα της χώρας

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο διερεύνησης αναφορών πολιτών, διαπίστωσε τον πλημμελή έλεγχο από τα αστυνομικά όργανα της χώρας της ισχύος των ψηφιακών αδειών ικανότητας οδήγησης μέσω της εφαρμογής Gov.gr Wallet. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 ν. 4954/2022 (Ψηφιακό αποθετήριο εγγράφων), κάθε φυσικό πρόσωπο δύναται, μέσω ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής για κινητές συσκευές (mobile application), προσβάσιμης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ), να αποθηκεύει τα στοιχεία που αφορούν το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας (Δ.Α.Τ.) και την άδεια οδήγησης οχήματος. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να τα επιδεικνύει, για τον σκοπό της ταυτοποίησής του, σε φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της άσκησης των κατά νόμο αρμοδιοτήτων τους, ή της εκπλήρωσης των κατά νόμο υποχρεώσεών τους. Η επίδειξη εγγράφου μπορεί να διενεργείται και στο πλαίσιο εξακρίβωσης της ικανότητας προς οδήγηση που γίνεται σε τροχονομικό έλεγχο, ή κατόπιν εμπλοκής σε τροχαίο ατύχημα. Συνοπτικά, κατά τη διαδικασία ελέγχου της ταυτότητας ή της ταυτοποίησής του, το κάθε φυσικό πρόσωπο δεν υποχρεούται, να φέρει μαζί του και το αντίστοιχο φυσικό έγγραφο, αλλά μόνο το ψηφιακό.

Διερεύνηση | Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας εξέδωσε το 2022 σαφείς οδηγίες και διευκρινίσεις που αφορούσαν την εγκατάσταση, στις υπηρεσιακές συσκευές κινητών τηλεφώνων των αστυνομικών οργάνων, ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής επαλήθευσης της γνησιότητας και εγκυρότητας της άδειας οδήγησης που είναι αποθηκευμένη στην εφαρμογή Gov. gr Wallet. Ωστόσο, ο Συνήγορος του Πολίτη, διαπίστωσε ότι το σύνολο των αστυνομικών αρχών της χώρας δεν είχε προβεί στην εγκατάσταση της ανωτέρω εφαρμογής, με αποτέλεσμα να μην διενεργείται ορθά ο έλεγχος της ισχύος μιας άδειας οδήγησης στις περιπτώσεις τροχονομικού ελέγχου, ακόμη και όταν η παράβαση του Κ.Ο.Κ. επέσυρε την αφαίρεση της άδειας. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα να οδηγούν στη χώρα πολίτες οι οποίοι δεν ήταν νόμιμοι κάτοχοι άδειας οδήγησης για διαφόρους λόγους. Ο Συνήγορος του Πολίτη, με έγγραφό του επισήμανε στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας την ανάγκη να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την προστασία της δημόσιας οδικής ασφάλειας, η οποία βρισκόταν σε κίνδυνο από επικίνδυνους και ακατάλληλους παράνομους οδηγούς.

Έκβαση | Τελικά, το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας εξέδωσε σχετική Διαταγή προς τις αστυνομικές αρχές της επικράτειας, με την οποία δόθηκαν εκ νέου σαφείς οδηγίες και εντολές για την πιστή και απαρέγκλιτη εφαρμογή του Νόμου.

| Επίλυση του ζητήματος της μη ακύρωσης προστίμων σε ανέργους δικαιούχους δωρεάν μετακίνησης με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε ένα χρόνιο ζήτημα που αφορούσε δικαιούχους ανέργους δωρεάν μετακίνησης στα ΜΜΜ. Το πρόβλημα συνίστατο στο ότι τους επιβαλλόταν πρόστιμο στο 60πλάσιο του κανονικού εισιτηρίου -όπως ισχύει για τις περιπτώσεις της μη ακύρωσης κανονικού εισιτηρίου- χωρίς μειώσεις ή απαλλαγές, όταν δεν είχαν προβεί στην έκδοση, φόρτιση ή ενεργοποίηση της προσωποποιημένης ηλεκτρονικής κάρτας. Στη συνέχεια, οι ενστάσεις τους απορρίπτονταν από τις Επιτροπές Ενστάσεων Μεταβολής Προστίμων, παρά το γεγονός ότι αποδείκνυαν σε άμεσο χρόνο ότι ήταν δικαιούχοι πλήρους απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής κομίστρου, αλλά δεν είχαν προβεί ή δεν είχαν ολοκληρώσει τις διαδικασίες για την κατοχή έγκυρης κάρτας.

Διερεύνηση | Η Αρχή, με έγγραφες παρεμβάσεις της προς τις υπηρεσίες του Ο.Α.Σ.Α. και του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών (ώστε να συμπεριληφθεί και ο Ο.Σ.Ε.Θ.), ανέδειξε τα κύρια σημεία των προβληματισμών που ανακύπτουν από την απόρριψη των ενστάσεων και ζήτησε τη συνολική επανεξέταση του θέματος, ώστε να μην θίγεται το θεσμοθετημένο δικαίωμα της δωρεάν μετακίνησης των ανέργων, λόγω μη ολοκλήρωσης ενός σταδίου της όλης διαδικασίας. Περαιτέρω, ζήτησε από τις υπηρεσίες, στο πλαίσιο του ψηφιακού εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών, να εξεταστεί η δυνατότητα διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών των εμπλεκόμενων φορέων για την απλοποίηση των διαδικασιών που απαιτούνται για την έκδοση, φόρτιση και ενεργοποίηση της προσωποποιημένης ηλεκτρονικής κάρτας. Τέλος, η Αρχή επισήμανε και την αναγκαιότητα να προβλεφθεί η εφαρμογή αντίστοιχης διαδικασίας και για τις άλλες κατηγορίες δικαιούχων δωρεάν μετακίνησης και ιδιαίτερα των ατόμων με αναπηρία.

Έκβαση | Ο Συνήγορος του Πολίτη εκφράζει την ικανοποίησή του για τη θετική διευθέτηση του ζητήματος (για ΟΑΣΑ και ΟΣΕΘ), καθώς με την έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ υπ' αριθμ. 8508/1-4-2025) ορίζεται ότι «...το πρόστιμο αυτό δύναται να διαγραφεί, εφόσον προσκομισθεί ενεργή προσωποποιημένη κάρτα, ακόμη και στην περίπτωση που η έκδοσή της πραγματοποιηθεί μετά την ημερομηνία τέλεσης της παράβασης...».

| Αποδεκτή η Ψηφιακή Κάρτα Αναπηρίας για ατελή διέλευση των ΑμεΑ από τα διόδια του ΒΟΑΚ

Ιστορικό | Με την πρόσφατη κύρωση της σύμβασης παραχώρησης του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (Β.Ο.Α.Κ.), στο τμήμα Χανιά-Ηράκλειο υλοποιείται ένα πάγιο αίτημα του Συνηγόρου σχετικά με την Ψηφιακή Κάρτα Αναπηρίας, ζήτημα το οποίο είχε τεθεί επανειλημμένα στο πλαίσιο πληθώρας παρεμβάσεων της Αρχής, τόσο προς το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, όσο και τους Παραχωρησιούχους. Συγκεκριμένα, στη σύμβαση παραχώρησης προβλέπεται ρητά ότι εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής διοδίων τα «*επιβατικά οχήματα ιδιωτικής χρήσης που ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα σε άτομα με αναπηρία (Α.Μ.Α.) και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από αυτά ή για τη μεταφορά των ατόμων αυτών*», καθώς και τα «*επιβατικά οχήματα ιδιωτικής χρήσης που ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα σε αναπήρους πολέμου βαρειάς αναπηρίας εφόσον [...] κρίνονται απαραίτητα για τη μετακίνησή τους και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο από αυτούς*». Για την πρώτη περίπτωση, περαιτέρω προβλέπεται ότι «*τα οχήματα πρέπει να φέρουν σε εμφανές σημείο το Δελτίο Στάθμευσης Οχημάτων των Ατόμων με Αναπηρίες (ΔΕΛΤΙΟ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ Α.Μ.Α.) [...] ή εναλλακτικά οι κύριοι των οχημάτων αυτών (να) διαθέτουν Κάρτα Αναπηρίας ως εγγεγραμμένοι στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 102 έπ. του ν. 4961/2022 [...]*».

Διερεύνηση | Η Αρχή είχε επανειλημμένα τονίσει, ότι το Δελτίο Στάθμευσης, το οποίο κατά κύριο λόγο μέχρι τώρα απαιτούνταν ως δικαιολογητικό για την ατελή διέλευση, αφενός συνδέει το δικαιούχο άτομο με αναπηρία με συγκεκριμένο όχημα, συνεπώς περιορίζει το δικαίωμα μετακίνησής του, αφετέρου δε χορηγείται σε άτομα με συγκεκριμένες παθήσεις, εξαιρώντας σημαντικό μέρος των λοιπών πολιτών με αναπηρία από την ατελή διέλευση. Επίσης, είχε προτείνει να γίνεται αποδεκτή, ως ορθότερο και πιο δίκαιο νομιμοποιητικό έγγραφο, η Ψηφιακή Κάρτα Αναπηρίας, καθώς, σε αντίθεση με το Δελτίο Στάθμευσης, χορηγείται σε όλα τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας από 50% και άνω που είναι εγγεγραμμένα στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία, ανεξαρτήτως πάθησης.

Έκβαση | Ο Συνήγορος του Πολίτη χαιρετίζει την εξέλιξη και αναμένει την ένταξη της ίδιας πρόβλεψης και στις λοιπές συμβάσεις παραχώρησης, ενώ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός, ότι φαίνεται να παγιώνεται η ενσωμάτωση του δικαιώματος ατελούς διέλευσης για τα άτομα με αναπηρία στις συμβάσεις παραχώρησης μετά την πρόβλεψη της στη σύμβαση παραχώρησης της Αττικής Οδού. Ωστόσο, επισημαίνει εκ νέου την ανάγκη διαμόρφωσης νομοθετικού πλαισίου το οποίο θα αποσυνδέει την ατελή διέλευση των ατόμων με αναπηρία από την υποχρέωση χρήσης συγκεκριμένου οχήματος, αλλά και θα ρυθμίζει και τις περιπτώσεις στις οποίες η μετακίνηση/διέλευση του οχήματος θεωρείται ότι γίνεται αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δικαιούχου ατόμου με αναπηρία, χωρίς το ίδιο να βρίσκεται εντός αυτού.

Βεβαίωση προστίμων από τους Δήμους που προβλέπονται από τον ΚΟΚ

Ιστορικό | Με αφορμή εξαιρετικά μεγάλο αριθμό αναφορών πολιτών που προσέφυγαν στην Αρχή διαμαρτυρόμενοι για ειδοποιήσεις που έλαβαν από δήμους της χώρας για οφειλές από πρόστιμα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.) παρελθόντων ετών, που βεβαιώθηκαν ταμειακά μετά την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας των τριών (3) ετών από την τέλεση της παράβασης, ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε Πόρισμα προς τον Υπουργό Εσωτερικών αναφορικά με τη βεβαίωση αυτών.

Διερεύνηση | Το ζήτημα του εάν η κλήση αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης, αλλά και του χρόνου εντός του οποίου οι Ο.Τ.Α Α' βαθμού μπορούν να εγγράψουν στους βεβαιωτικούς τους καταλόγους οφειλές που προέρχονται από κλήσεις του Κ.Ο.Κ., έχει διαχρονικά απασχολήσει την Αρχή, της οποίας οι θέσεις έχουν αποτυπωθεί, τόσο σε Πόρισμα (2012), όσο και σε Ετήσιες Εκθέσεις, αλλά και σε Ειδική Έκθεση (2018), καθώς και σε συνόψεις διαμεσολάβησης και Δελτία Τύπου. Το ζήτημα έχει επίσης επανειλημμένα επικοινωνηθεί στους αρμόδιους φορείς, μέσα από συναντήσεις εργασίας, τόσο με το Υπουργείο Εσωτερικών, όσο και με εκπροσώπους δήμων. Η θέση του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ότι δεν μπορούν να βεβαιώνονται ταμειακά οφειλές από κλήσεις του Κ.Ο.Κ. μετά την πάροδο τριετίας (3τίας) από το τέλος του έτους εντός του οποίου εκδόθηκαν οι σχετικές πράξεις βεβαίωσης παράβασης, θέση που υποστηρίζεται και από αποφάσεις της πρόσφατης νομολογίας. Με την άποψη αυτή συμμορφώθηκαν οι περισσότεροι δήμοι της χώρας, κάποιοι ωστόσο εξακολουθούν να αποκλίνουν της σύννομης και ενιαίας εφαρμογής. Στο Πόρισμα παρουσιάζεται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, η στάση του Υπουργείου Εσωτερικών και η θέση του Συνηγόρου του Πολίτη, με αναφορές σε συγκεκριμένη περιπτώσιολογία, όπως αυτή αναδείχθηκε από την εξέταση των αναφορών που δέχθηκε η Αρχή.

Τα συμπεράσματα του Πορίσματος εστιάζουν κυρίως στο ζήτημα της ολιγωρίας είσπραξης των προστίμων εκ μέρους της δημόσιας διοίκησης, που επιβαρύνεται από την έλλειψη κατάλληλων μηχανισμών είσπραξης, γεγονός που ευνοεί και το καθεστώς ατιμωρησίας των παραβατών του Κ.Ο.Κ., αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου σε πολίτες που αιφνιδιαστικά ενημερώνονται για οφειλές παρελθόντων ετών. Το Πόρισμα καταλήγει με προτάσεις που συνοψίζονται στην ανάγκη βελτίωσης της διατύπωσης του ασαφούς νομοθετικού πλαισίου και παροχής οδηγιών από το Υπουργείο Εσωτερικών προς τους δήμους της χώρας.

Έκβαση | Προσώρας, δεν έχει υπάρξει σχετική ανταπόκριση από τον Υπουργό Εσωτερικών.

| Παρέμβαση για περιορισμούς κατά τη μεταφορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων με επιβατηγά/οχηματαγωγά πλοία

Ιστορικό | Την ανάγκη επανεξέτασης της Εγκυκλίου του Αρχηγείου του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής σχετικά με τη μεταφορά των ηλεκτροκίνητων οχημάτων με επιβατηγά πλοία, καθώς και τη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου που να διέπει το ασφαλές πλαίσιο για αυτό, επισημαίνει ο Συνήγορος του Πολίτη. Ειδικότερα, η Εγκύκλιος (υπ' αρ. 2070.0/28541/16-04-2024), με αποδέκτη τις πλοιοκτήτριες εταιρίες, αναφέρει ότι η φόρτωση (και μεταφορά) των αμιγώς ηλεκτρικών ή επαναφορτιζόμενων υβριδικών οχημάτων επί φορτηγών/οχηματαγωγών, αλλά και επιβατηγών/οχηματαγωγών πλοίων, γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι το επίπεδο φόρτισης (*Stage of Charge – SoC*) των συσσωρευτών των οχημάτων (μπαταρίας) δεν υπερβαίνει το 40% της συνολικής της χωρητικότητας.

Διερεύνηση | Με αφορμή διαμαρτυρίες κατόχων ηλεκτροκίνητων οχημάτων, η Ανεξάρτητη Αρχή απευθύνθηκε προς το Αρχηγείο του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής, υπογραμμίζοντας ότι ο περιορισμός στο επίπεδο φόρτισης, ειδικά για τα επιβατηγά πλοία, δεν ερείδεται στην εθνική ή στην ενωσιακή νομοθεσία, και δεν αναφέρεται στην από 22-05-2022 Έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια στην Θάλασσα (EMSA). Καθώς δεν υπήρξε σχετική ανταπόκριση, η Αρχή απευθύνθηκε προς τους συναρμόδιους Υπουργούς Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Υποδομών και Μεταφορών, επισημαίνοντας ότι ο περιορισμός είναι αυθαίρετος, διότι οι μελέτες στις οποίες βασίστηκε η Εγκύκλιος του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής δεν περιλαμβάνουν σχετική σύσταση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη αναφέρθηκε επίσης στην πυκνότητα και επάρκεια του δικτύου σταθμών φόρτισης στα νησιά, η οποία είναι αμφίβολο εάν εξασφαλίζει την εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών ηλεκτροκίνητων, ιδίως όταν φτάνουν στο προορισμό τους με χαμηλό επίπεδο φόρτισης, ενώ τάσσεται υπέρ οποιασδήποτε σειράς μέτρων ή περιορισμών που θα έχουν ως στόχο τη δημόσια ασφάλεια, υπό την προϋπόθεση ότι θα λαμβάνονται βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, εκθέσεων και μελετών. Τέλος, η Αρχή υπογράμμισε ότι τα μέτρα αυτά θα πρέπει να αφορούν και τις πλοιοκτήτριες εταιρίες και να περιλαμβάνουν τη διεξαγωγή συχνών ελέγχων πυρασφαλείας, αλλά και την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων, ενώ επανέλαβε την αναγκαιότητα νομοθετικής ρύθμισης του ζητήματος, καθώς και της ενίσχυσης του δικτύου των σταθμών φόρτισης σε νησιωτικές περιοχές.

Έκβαση | Μέχρι σήμερα, δεν έχει υπάρξει σχετική ανταπόκριση στις επισημάνσεις και τις προτάσεις της Αρχής από τους αποδέκτες αυτών.

| Διευκόλυνση αποσπάσεων νοσηλευτικού προσωπικού για λόγους υγείας

Ιστορικό | Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε σημαντικό αριθμό αναφορών από νεοδιορισθέντες νοσηλευτές, των οποίων οι αιτήσεις για συνυπηρέτηση με συζύγους ή συντρόφους – κυρίως ένστολους – απορρίφθηκαν. Οι απορρίψεις βασίζονταν στην προϋπόθεση συμπλήρωσης διετίας από τον διορισμό, ακόμη και σε περιπτώσεις σοβαρών λόγων υγείας ή συνυπηρέτησης.

Διερεύνηση | Με παρέμβασή του προς το Υπουργείο Υγείας, ο Συνήγορος ζήτησε εξειδίκευση των νομοθετικών διατάξεων και της διοικητικής πρακτικής που ακολουθείται για τις αποσπάσεις προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) των Διοικήσεων Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Πε.). Διαπίστωσε, ότι οι ισχύουσες διατάξεις δεν εφαρμόζονταν με ενιαίο τρόπο, γεγονός που δημιουργούσε ανασφάλεια δικαίου και έπληττε την εμπιστοσύνη του προσωπικού στη νομιμότητα των ενεργειών της διοίκησης.

Έκβαση | Με την έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ Γ4β/οίκ.17438/02.05.2025) ορίστηκε, ότι δεν απαιτείται η συμπλήρωση διετίας για αποσπάσεις σε περιπτώσεις:

- ιδιαίτερα σοβαρών λόγων υγείας,
- συνυπηρέτησης με σύζυγο ή συμβιούντα, υπό την προϋπόθεση, ότι ο διορισμός δεν έγινε με μοριοδότηση λόγω εντοπιότητας και οι λόγοι υγείας δεν είχαν προϋπάρξει ή συνεκτιμηθεί κατά τον διορισμό.